

Vantaan opettaja

27.2.2023

2/2023

Puheenjohtajan terveisiä

Viime kerran Vantaan opettajassa kirjoitin teknologia- ja kemianteollisuuden sekä auto- ja kuljetusalojen sopimusratkaisujen mahdollisesta vaikutuksesta opetusalan palkkoihin. Syynä on Opetusalan virka- ja työehtosopimukseen 1.5.2022 - 30.4.2025 sisältyvä lisäehto: *Jos teknologia- ja kemianteollisuuden sekä auto- ja kuljetusalan palkankorotusprosentit ylittävät OVTESin korotukset, ylimääräiset korotukset lisätään OVTESin vuosien 2023 ja 2024 korotuksiin.* Neuvottelijoille kiitokset ennakkoivasta viisaudesta!

Teknologia- ja kemianteollisuuden neuvottelutulokset ovat siis nyt selvillä, mutta tätä kirjoittaessani auto- ja kuljetusalan AKT on hylännyt sovintoesityksen ja lakot ovat alkaneet. Vuonna 2023 teknologiateollisuuden palkkojen yleiskorotus on 3,5 prosenttia, jonka lisäksi maksetaan 400 euron kertaerä. Vuonna 2024 yleiskorotus on 2 prosenttia, jonka lisäksi jaetaan 0,5 prosentin suuruinen yritys- tai työpaikkakohtainen erä. Kemianteollisuudessa yleiskorotus on vuonna 2023 2,2 prosenttia, jonka lisäksi maksetaan kaksi 400 euron suuruista kertaerää. Vuonna 2024 yleiskorotus on 3,3 prosenttia ja yritys- tai työpaikkakohtainen erä 0,2 prosenttia.

Miltä tilanne nyt näyttää opettajien näkökulmasta? Meillä yleiskorotukset ovat selvästi pienemmät, mutta paikalliset järjestelyerät ovat suuremmat. Joka tapauksessa yllä mainittujen alojen palkankorotukset ylittävät selvästi meidän sopimusratkaisumme. Opetusalan virka- ja työehtosopimuksen mukaan näiden yllä mainittujen alojen korotukset huomioidaan, mikäli ne ovat suuremmat kuin tälle ja ensi vuodelle jo sovitut 1,9 prosenttia. Ylimenevästä osuudesta 70 prosenttia jaetaan yleiskorotuksena ja 30 prosenttia sovitaan paikallisesti. Neuvottelut asiasta Kuntatyönantajan kanssa ovat käynnistyneet, ja kevään mittaan uudet korotusprosentit selviävät.

YS-aika ja sen käyttö ovat viime aikoina herättäneet keskustelua, ja siksi teetimme asiasta kyselyn, johon vastauksia tuli erinomaisen runsaasti. VOAY:n hallitus käsittelee kyselyn tuloksia ja niiden takia tehtäviä mahdollisia toimia maaliskuun ylimääräisessä kokouksessa. Kevään Vopettajassa pohditaan YS-aikaa ja julkistetaan kyselytulokset.

Luottamusmiehet kaudelle 2023-2026 valitaan kouluilla 13.3.-17.3.2023 välisenä aikana uurnavaalina. Ehdokkaat esittäytyvät VOAYn nettisivuilla: www.voay.fi/luottamusmiesvaalit. Tutustu ehdokkaisiin ja ole heihin tarvittaessa yhteydessä.

Äänestäminen kannattaa aina!

Mika Koskinen

VOAY:n puheenjohtaja

etunimi.sukunimi@eduvantaa.fi

050 527 6999

YS-aika ja VESOt, kun opetustunnit jäävät alle opetusvelvollisuuden

Tätä kirjoittaessani on vielä kesken selvitys koskien päätoimisia tuntiopettajia, joilla maksuperuste jää alle opetusvelvollisuuden eli tunnit eivät täyty. Kuten joku saattaa muistaa, työnantaja tulkitsi valtakunnallisesti sopimusta siten, että osittaisella virkavapaalla oleville opettajille kuuluu täysi ys-aika ja vielä täysi veso-velvollisuuskin.

Nyt on jälleen kiitoksen paikka. Ensinnäkin kiitos sille päätoimisena tuntiopettajana toimivalle jäsenelle, joka oli yhteydessä luottamusmies Matti Jussilaan. Kyseinen opettaja tekee päätoimisuuden rajan 16 vuosiviikkotuntia ja samanaikaisesti jää alle opetusvelvollisuutensa. Kiitos myös luottamusmies Jussilalle, jonka yhteydenoton perusteella aloitetussa selvitystyössä on selvinnyt puutteita työnantajan soveltamisissa periaatteissa. Osittaisella virkavapaalla oleva opettaja osallistuu ys-aikaan ja vesoihin samalla prosentilla kuin hänen opetustuntinsa ovat opetusvelvollisuudesta. Työnantaja ei ole liiaksi kiirehtinyt tarkastelemaan tämän osittaisella virkavapaalla olevien opettajien ys-aikaa ja veso-velvollisuuksia koskevan periaatteen soveltamista päätoimisiin tuntiopettajiin, kun heidän tuntimääränsä jää alle opetusvelvollisuuden.

Periaate tuntuu harvinaisen oikeudenmukaiselta; jos tunnit jäävät kuuteentoista, miksi tuntiopettajan täytyisi tukea yhteistä asiaa kuten virassa olevan täysimääräisesti ys-aikaan ja vesoihin osallistuen? Helposti unohtuu, että vesojen ja jopa ys-ajan kohdalla on kyse työajasta, jota sopimustulkinta rajoittaa.

Koska on ilmeistä, että lukuisat alle opetusvelvollisuuden jäävät päätoimiset tuntiopettajat ovat osallistuneet yli velvollisuutensa sekä ys-aikaan että veso-koulutuksiin, valmistellaan asiassa jo tutuksi tulleen tapaan suurta opettajaryhmää koskevaa palkkaoikaisua. Emme toki unohda kaatamattoman karhun nylkemistä, ennen tipahtamista nuolaisua ja muita

vastaavia kansanviisauksia, joilla varoitetaan ennenaikaisesta riemusta, kun prosessi on kesken. Muistamme myös sen, ettei yrittänyttä laiteta. Koska ammattiyhdistystoiminnassa teemme yhteistyötä yli kuntarajojen, jaamme tietoa havaituista seikoista tietoa, jotta tilanne tulee tarkistetuksi ja tarpeellisiin toimenpiteisiin on mahdollisuus ryhtyä. Tästä periaatteesta hyötyvät kaikki OAJ:n jäsenet.

Otetaanpa yksinkertainen esimerkki ajattelun tueksi: JOS jäsen on työskennellyt päätoimisena tuntiopettajana 1.1.2020 alkaen opetusvelvollisuudella 24 ja maksuperusteena olisi ollut 16 tuntia, on OAJ:n tulkinta, että työtä on tehty 1/3 liikaa ys-ajan ja vesojen parissa. Mitä se tarkoittaa? Jos vuositasolla ys-aikaa on 120 tuntia ja veso-päiviä kolme kuuden tunnin päivää, havaitsemme, että esimerkkiopettajamme on tehnyt maksuperusteen ulkopuolista työtä sitoumuksetta suurin piirtein 138 tuntia. Se on paljon se! Siitä pitäisi saada korvaus. Kuten ehkä joku muistaa, teki oikeusistuimien päätöksen, jossa arvioitiin työnantajan tulkintaa siitä, että osittaisella virkavapaalla oleville direktion perusteella määrättiin täysi ys-aika ja täydet vesot. Tämän sopimustulkinnan suhteen saimme odottaa työtuomioistuimen päätöstä pitkään, mutta se oli opettajille myönteinen. Jos päätoimisuus 16 tuntia on täyttynyt, maksuperustetta 17 tuntia ja opetusvelvollisuus olisikin 18 vuosiviikkotuntia ja tilanne olisi jatkunut kolme vuotta eli 1.1.2020 alkaen, saatavaa olisi tässäkin kertynyt runsaasta 20 tunnista. Tuokin on palkkaa tehdystä työstä, mitä ei tule korkean inflaation aikana lainkaan väheksyä.

Tämän perusteella voimme todeta, että selvästi virassa olevia jäseniä heikommassa asemassa olevat päätoimiset tuntiopettajamme ovat tilanteessa, jossa heillä on mahdollisuus hakea palkkaoikaisua tuntien jäädessä alle opetusvelvollisuuden. Yhteysopettajien, varayhteysopettajien ja kaikkien jäsenten tulee pyrkiä osaltaan varmistamaan, että tieto saavuttaa kaikki ne jäsenet, joita asia koskee.

Kaiken varalta on vielä kertauksen omaisesti todettava, että kirjoitus on tämänhetkisen näkemyksen mukainen, ei kuitenkaan pelkästään allekirjoittaneen tarkistamattoman ajattelun varassa.

Sami Markkanen
pääluottamusmies
etunimi.sukunimi@vantaa.fi

Palkka nousee – entä ostovoima?

Kunta-alan palkkaratkaisussa on sovittu, että kunnallisille aloille saadaan vähintään 1.5 % yleiskorotus ja 0.4 % paikallinen erä sekä vuonna 2023 että vuonna 2024. Kuitenkin on aiemmin sovittu, että jos teollisuudessa ja vientialoilla saadaan tätä suurempi palkkaratkaisu, korottaa se myös kunta-alan palkkoja.

Millaisella tasolla palkankorotuksissa nyt sitten liikutaan? Ammattiliitto Pro on esittänyt jopa 8,5 % palkankorotusvaatimuksia. Tämän vaatimuksen realistisuus voitaneen kuitenkin kyseenalaistaa. Teknologiateollisuus teki 6.2.2023 sopimuksen, jossa korotus kahdelle vuodelle on 3,5 % + 2,5 %. Muun teollisuuden tilanne on vielä pitkälle auki, mutta on vaikea kuvitella ratkaisujen olevan kovin paljoo suurempia kuin teknologiateollisuudessa.

Tällainen palkankorotustaso tarkoittaisi 2.6 % yleiskorotusta sekä noin 0.9 % paikallisesti sovittavaa erää kunta-alalle. Mikäli seuraavalle vuodelle tehtäisiin esimerkiksi n. 3 % ratkaisu, kunta-alalle tulisi yleiskorotus n. 2.25 % ja paikallinen erä n. 0.75 %.

Mitä tällaisella ratkaisulla saataisiin aikaan? Yhteensä palkat kohoaisivat aikavälillä 2022–2024 noin 9 %. Koska inflaatio on samalla aikavälillä kuitenkin yhteensä n. 19 %, putoaisi opettajan palkan ostovoima jopa 10 % kolmessa vuodessa. Tilanne on samansuuntainen suurimmalla osalla palkansaajista. Inflaatio on siis poikkeuksellisen suuri uhka nykyiselle ostovoiman kehitykselle, eikä millään alalla päästä edes inflaation tasolle palkkakehityksessä.

SOTE-uudistus vähensi kaupungin budjetista tuloja ja menoja miltei 750 miljoonaa euroa. Suurimmaksi menoeräksi jäi kasvatus ja oppiminen, joka muodostaa tämän vuoden menoista suunnilleen 40 prosenttia. Mikäli taloustilanne heikkenee, ja uusia säästöjä on pakko toteuttaa, on vaikea kuvitella tilannetta, jossa KASO:n menoista ei säästettäisi. Toisaalta kaupunki on vähentänyt viime vuosina velkaansa huomattavasti, mikä on ollut viisasta ajatellen korkojen nousua.

Tulevaisuus näyttää, mitä tapahtuu. Joka tapauksessa tullaan Vantaallakin elämään niukempia aikoja seuraavien parin vuoden aikana. Tämä tosiasia iskee pahasti ristiin sen kanssa, että huoli oppimistuloksista ja nuorten hyvinvoinnista on kasvanut koko yhteiskunnassa. On toivottavaa, että valtio ottaa vielä suurempaa vastuuta kuntien kyvystä tuottaa laadukasta koulutusta ja kasvatusta. Näin eduskuntavaalien alla on hyvä muistaa myös oman alamme tilanne, vaikka vaaleissa on toki paljon muitakin tärkeitä teemoja kuin koulutuspolitiikka.

Matti Jussila
varapääluottamusmies
etunimi.sukunimi@eduvantaa.fi

